

Innhold

Forord til andre utgave	5
Forord til første utgave	7
Kapittel 1	
Innledning	17
1.1 Oversikt og noen utgangspunkter	17
1.2 Litt historikk	20
1.2.1 Oppsigelsesvernet	20
1.2.2 Oppfølgingsplikten	21
1.3 Rettspraksis – en oversikt	22
1.4 Opplegget i boken	24
Kapittel 2	
Avtalen om det inkluderende arbeidslivet (IA-avtalen) – perioden 2001–2022	25
2.1 Innledning	25
2.1.1 Intensjonsavtale inngått mellom regjeringen og partene i arbeidslivet	25
2.1.2 IA-samarbeidsavtale på den enkelte virksomhet frem til 2018	27
2.2 Rettslige bindinger med IA-avtalen?	28
2.2.1 Innledning og problemstilling	28

2.2.2	IA-samarbeidsavtalen på den enkelte bedrift	29
2.3	Medførte IA-avtalen skjerpede forpliktelser for bedriften?	30
2.4	Erfaringer med IA-avtalen.	32
2.5	Vurdering og råd.	33
2.6	Huskeliste.	34

Kapittel 3

	Varsling av sykefravær, krav på sykepenger og arbeidsgiverens kostnader ved sykefraværet.	35
3.1	Innledning	35
3.2	Varslingsplikten.	36
3.3	Innføringen av 100 % sykelønn i 1978.	38
3.4	Rett på sykepenger fra arbeidsgiver og NAV	42
3.5	Arbeidsgivers kostnader med sykefraværet	45
3.6	Vurdering og råd.	46
3.7	Huskeliste.	47

Kapittel 4

	Oppfølging av sykmeldte – arbeidsgiverens og arbeidstakerens plikter.	49
4.1	Innledning og oversikt.	49
4.2	Den konkrete oppfølgingen.	51
4.2.1	Arbeidsgiver som initiativtaker. Arbeidstaker som medvirker.	51
4.2.2	Dokumentasjon.	52
4.2.3	Bedriftshelsetjeneste (BHT).	53
4.2.4	Oppfølgingsplan senest innen 4 uker.	53
4.2.5	Dialogmøte nr. 1 senest innen 7 uker.	55
4.2.6	Arbeidsrelatert aktivitet senest innen 8 uker og gradert sykmelding.	56
4.2.7	Dialogmøte nr. 2 senest innen 26 uker.	58
4.2.8	Dialogmøte nr. 3 ved 52 uker	60
4.3	Arbeidsgivers tilretteleggingsplikt og arbeidsmiljøloven § 4-6	62
4.3.1	Tilretteleggingsplikt etter arbeidsavtalen.	62
4.3.2	Lovbestemmelsen	62

4.3.3	Når kommer arbeidsmiljøloven § 4-6 inn?	63
4.3.4	Grensene for tilretteleggingsplikten	65
4.3.5	Gradert sykmelding, begrenset arbeidstid og deltid	68
4.3.6	Dialogen mellom partene.	69
4.4	Ut plassering eller overgang til arbeidsmarkedsbedrift	69
4.5	Diskrimineringsvern ved nedsatt funksjonsevne.	71
4.6	Arbeidstakers medvirkningsplikt.	73
4.6.1	Innledning	73
4.6.2	Nærmere om medvirkningsplikten	73
4.6.3	Sted for dialogmøtene.	75
4.6.4	Arbeidstakerens plikt til å delta.	76
4.6.5	Arbeidstakerens og arbeidsgiverens samarbeid . . .	77
4.7	Etter at verneperioden på 12 måneder er over	78
4.7.1	Arbeidsavklaringspenger og dokumentasjon overfor arbeidsgiver	78
4.7.2	Hvor lenge må arbeidsgiver følge opp den ansatte etter at verneperioden er over?	80
4.8	Vurdering og råd.	83
4.9	Huskeliste.	84

Kapittel 5

NAV, legen og bedriftshelsetjenesten	86
5.1 Innledning	86
5.2 NAV	86
5.3 Legen/sykmelder.	89
5.4 Bedriftshelsetjenesten.	91
5.5 Arbeidsgiver som bestrider egenmelding eller sykmelding	93
5.6 Vurdering og råd.	95
5.7 Huskeliste.	96

Kapittel 6

Endrings- og omplasseringsrett og endringsoppsigelse	97
6.1 Innledning	97
6.2 Utvidet styrings- og endringsadgang ved sykdom og sykefravær.	98
6.3 Endringer ut over stillingens grunnpreg og endringsoppsigelse	101

6.4	Retten til å stå i stilling.	105
6.5	Rett til å komme tilbake til opprinnelig stilling	107
6.6	Saksbehandlingen	109
6.7	Vurdering og råd.	110
6.8	Huskeliste.	112

Kapittel 7

Verneperioden på inntil 12 måneder	113
7.1 Innledning	113
7.2 Formål	115
7.3 Omfatter arbeidsmiljøloven § 15-8 annet enn fravær? Bevisbyrde	117
7.4 En eller flere verneperioder?	119
7.5 Lengre verneperiode etter avtale eller beslutning – statens ordning	122
7.6 Vurdering og råd.	124
7.7 Huskeliste.	125

Kapittel 8

Saklig grunn til å si opp arbeidstaker på grunn av høyt sykefravær	126
8.1 Innledning	126
8.2 Saklighetsvurderingen etter arbeidsmiljøloven § 15-7	127
8.2.1 Generelt	127
8.2.2 Varselet om sykefravær og den innledende dialogen	128
8.2.3 Sykefraværsoppfølgingen, saksbehandlingen og tilretteleggingsplikten	129
8.2.4 Prognosen for videre sykefravær	130
8.2.5 Kostnader og belastning på andre ansatte	132
8.2.6 Andre momenter.	133
8.3 Vurdering og råd.	134
8.4 Huskeliste.	134

Kapittel 9

Mangelfull arbeidsytelse som følge av sykdom	136
9.1 Innledning	136
9.2 Kravet til stillingen	137
9.3 Prøvetidens betydning	139
9.4 Saklighetskravet ved sykdom	140
9.5 Faktorene i oppsigelsesvurderingen ved sykdom – arbeidsgiversiden	143
9.5.1 Arbeidsgivers tilrettelegging og opplæring	143
9.5.2 Oppfølging, instruksjer, rutiner og advarsler	144
9.5.3 Skadevirkningene for arbeidsgiver, arbeidsplassen og kollegene	145
9.6 Faktorene i oppsigelsesvurderingen ved sykdom – arbeidstakersiden	146
9.6.1 Omfanget og typen av svikten i prestasjonene	146
9.6.2 Er arbeidstakeren å bebreide?	148
9.6.3 Prognose	148
9.6.4 Ansiennitet og alder	149
9.6.5 Sosiale og andre forhold	149
9.7 Oppsummering	150
9.8 Huskeliste	150

Kapittel 10

Rettspraksis – dommer hvor arbeidsgiveren vant frem	152
--	-----

Kapittel 11

Rettspraksis – dommer hvor arbeidstakeren vant frem	196
--	-----

Kapittel 12

IA-avtalen, IA-protokollen og samarbeidsavtalen	220
12.1 Innledning	220
12.2 Vedlegg: Intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv – IA-avtalen 2019–2022	223
12.3 Vedlegg: Intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv – IA-avtalen 2014–2018	235
12.4 Vedlegg: Samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv – IA-samarbeidsavtalen 2014–2018	244

12.5	Vedlegg: Intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv – IA-avtalen 2010–2013	249
12.5.1	Vedlegg: Protokoll om IA-oppfølging 2010–2013 med bl.a. ny og tettere oppfølging	257
12.5.2	Vedlegg: Inkluderende arbeidsliv, faktaark om fraværsregler	263
12.6	Vedlegg: Samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv – IA-samarbeidsavtalen 2010–2013	265
12.6.1	Vedlegg: Veileder til Samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv – hvordan virksomheter og myndigheter skal gå frem i arbeidet for et mer inkluderende arbeidsliv	271
12.7	Vedlegg: Intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv – IA-avtalen 2006–2009	291
12.8	Vedlegg: Samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv 2006–2009	296
12.8.1	Eksempel på lokal samarbeidsavtale i kommune/fylkeskommune. Lokal samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv mot 2009	302
12.9	Vedlegg: Intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv – IA-avtalen 2001–2005	304

Kapittel 13

Ekspertgruppen for sykefravær – anbefalinger 2010 – utdrag . .	313
---	------------

Kapittel 14

SINTEF-evalueringen av IA-avtalen i 2009 og 2018	317
SINTEF-evalueringen av IA-avtalen i 2009	317
SINTEF-evalueringen av IA-avtalen i 2018	330

Kapittel 15

Arbeidsgivers kostnader ved sykefravær – SINTEF 2018	334
---	------------

Kapittel 16

Eksempler på dokumentasjon under oppfølgingen	336
16.1 Eksempel 1: Varslingsrutine ved sykefravær – Bedriften AS	336

16.2	Eksempel 2: Reaksjon på manglende varslings av sykefravær.	337
16.3	Eksempel 3: Forberedelse av oppfølgingsplan	337
16.4	Eksempel 4: Oppfølgingsplan	338
16.5	Eksempel 5: Referat fra møtet om oppfølgingsplan	341
16.6	Eksempel 6: Referat fra dialogmøte nr. 1 innen 8 uker	341
16.7	Eksempel 7: Tidslogg ved sykefraværsoppfølging (om nødvendig)	343
 Kapittel 17		
Om arbeidsmarkedsbedriftene/attføringsbedriftene		344
17.1	Innledning	344
17.2	Hva gjør arbeidsmarkedsbedriftene?	344
17.3	Tilbudene	345
17.4	Hvordan går man frem?	346
17.5	Arbeidsdepartementets informasjon	346
17.6	Huskeliste	348
 Kapittel 18		
Fem utvalgte dommer i fulltekst (Lovdata)		349
18.1	Høyesterett 10. desember 2018 (HR-2018-2344-A)	349
18.2	Borgarting lagmannsrett 23. oktober 2018 (ASKO)	359
18.3	Borgarting lagmannsrett 29.4.2003: Kranføreren med tekstmeldingen	378
18.4	Høyesteretts dom av 8.2.95 – Renovatøren med eksem ...	388
18.5	Tana og Varanger herredsrett 18.4.84: Bilmekanikeren med leddgikt	397
 Litteratur		416
 Domsregister		417
 Stikkordregister		420